



## **DOSTOSOWANIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH, FORM I METOD PRACY DO POTRZEB UCZNIĄ SŁABOSŁYSZĄCEGO**

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 373), nauczyciel jest zobowiązany dostosowywać wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia. Dostosowanie to następuje na podstawie:

- orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego oraz ustaleń zawartych w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym;
- orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania;
- opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, o specyficznych trudnościach w uczeniu się;
- innej opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, wskazującej na potrzebę takiego dostosowania;
- rozpoznania indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia dokonane przez nauczycieli i specjalistów (dotyczy uczniów objętych w szkole pomocą psychologiczno - pedagogiczną);
- opinii lekarza o ograniczonych możliwościach wykonywania przez ucznia określonych ćwiczeń fizycznych na zajęciach wychowania fizycznego.

Główną przyczyną określania wymagań edukacyjnych są zróżnicowane potrzeby edukacyjne uczniów, zróżnicowane możliwości i oczekiwania. Ustalając wymagania nauczyciel dokonuje ostatecznej selekcji elementów treści nauczania, rozsądnie zmniejszając ich liczbę - projektuje wymagania edukacyjne. Wykorzystując wymagania programowe do formułowania wymagań edukacyjnych nauczyciel powinien je urealnić, skorygować tak, aby były dostosowane dla jego uczniów. Dostosowywanie wymagań to zastosowanie do sformułowanych wymagań edukacyjnych, takich kryteriów, które uwzględniają możliwości i ograniczenia, a więc dysfunkcje oraz mocne strony rozwoju i funkcjonowania dziecka. Wymagania te powinny być dostosowane do indywidualnych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych oraz możliwości psychofizycznych ucznia, w każdym czasie - zaraz po uzyskaniu przez nauczyciela informacji, że uczeń posiada opinię, orzeczenie lub jest objęty pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole. Podstawowym celem dostosowania wymagań jest wyrównanie szans edukacyjnych uczniów oraz zapobieganie wtórnym zaburzeniom sfery emocjonalno-motywacyjnej.





Obszary dostosowania obejmują:

- warunki procesu edukacyjnego tj zasady, metody, formy, środki dydaktyczne;
- zewnętrzną organizację nauczania (np. posadzenie ucznia słabostyszącego w pierwszej ławce);
- warunki sprawdzania poziomu wiedzy i umiejętności (metody i formy sprawdzania i kryteria oceniania).

Dostosowanie wymagań:

- powinno dotyczyć głównie form i metod pracy z uczniem, zdecydowanie rzadziej treści nauczania;
- nie może polegać na takiej zmianie treści nauczania, która powoduje obniżanie wymagań wobec uczniów z normą intelektualną;
- nie oznacza pomijania haseł programowych, tylko ewentualne realizowanie ich na poziomie wymagań koniecznych lub podstawowych;
- nie może prowadzić do zejścia poniżej podstawy programowej, a zakres wiedzy i umiejętności powinien dać szansę uczniowi na sprostanie wymaganiom kolejnego etapu edukacyjnego.

**Dostosowania ze wszystkich przedmiotów:**

1. Dostosowanie form przekazu do możliwości percepcyjnych ucznia, zastosowanie metod wspomagających odczytywanie mowy z ust (fonogesty), lub języka migowego, gdy dziecko nie posługuje się systemem języka dźwiękowego,
2. Zapewnienie dobrego oświetlenia klasy oraz miejsca dla ucznia w pierwszej ławce w rzędzie od okna – po wcześniejszej rozmowie z uczniem. W przypadku niechęci ucznia do takiego rozwiązania zaproponowanie mu drugiej ławki w tym samym rzędzie.
3. Umożliwienie uczniowi wymiany baterii w urządzeniu wspomagającym odbiór mowy w dowolnym momencie lekcji, robiąc przerwę wprowadzeniu zajęć.
4. Nauczyciel mówiąc do całej klasy, powinien stać w pobliżu ucznia zwrócony twarzą w jego stronę - nie powinien chodzić po klasie, używać normalnego głosu i intonacji, unikać gwałtownych ruchów głową czy nadmiernej gestykulacji.
5. Robienie przerw w prowadzeniu lekcji, aby umożliwić uczniowi przepisanie treści z tablicy.
6. Zadbanie o spokój i ciszę w klasie, eliminowanie zbędnego hałasu.
7. Jeżeli lekcja prowadzona jest metodami aktywizującymi lub stosowana jest pogadanka, ustawianie ławek tak, aby uczeń z uszkodzonym słuchem miał możliwość obserwacji zarówno twarzy nauczyciela, jak i pozostałych uczniów (ustawienie w podkowę, w literę L itp.).
8. Przy stosowaniu metod podających (opowiadanie, wykład, opis) branie pod uwagę: – dostosowania czasu przekazu do możliwości percepcyjnych ucznia, dostosowanie zasobu leksykalnego i formy





- gramatycznej przekazu, unikanie zbyt specjalistycznego, nieutrwalonego jeszcze lub wprowadzonego po raz pierwszy słownictwa oraz skomplikowanych struktur gramatycznych w wypowiedzi (nie jest zwolniony z obowiązku poznawania nowych pojęć i możliwości posługiwania się specjalistyczną terminologią jedynie sformułowanie przekazu powinno odbywać się w taki sposób, aby stał się on dostępny dla słabosłyszącego ucznia).
9. W przypadku istotnej różnicy głębokości uszkodzenia między jednym uchem i drugim, uczeń powinien być zwrócony do grupy klasowej uchem zdrowym lub lepiej słyszącym. Jeżeli ucho z mniejszym deficytem jest od strony okna, a nie zespołu klasowego, ustalenie z uczniem optymalnego rozwiązania biorącego pod uwagę zarówno oświetlenie jak i zwrócenie się w stronę grupy uchem lepiej odbierającym dźwięki.
  10. Umożliwić odwracanie się w kierunku innych kolegów odpowiadających na lekcji, co ułatwi zrozumienie ich wypowiedzi.
  11. Umożliwienie siedzenia w ławce ze zdolnym uczniem, zrównoważonym, chętnym do pomocy (który wskaże stronę w podręczniku czy nr ćwiczenia, pozwoli przepisać notatkę od siebie itp.).
  12. Podczas zapoznawania ucznia z nowym materiałem stosowanie pomocy pozwalających na odbiór treści jak największą liczbą kanałów percepcyjnych (wzrokowy, słuchowy, kinestetyczny, kinetyczny).
  13. Ukierunkowanie i wspomaganie ucznia w nabywaniu kompetencji językowej – pomoc w budowaniu zdań z wykorzystaniem reguł gramatycznych oraz posługiwaniu się systemem językowym w różnych sytuacjach komunikacyjnych.
  14. W uzasadnionych przypadkach, gdy możliwości percepcyjne ucznia z uszkodzonym słuchem nie pozwalają na zapamiętanie lub zanotowanie najistotniejszych informacji podczas lekcji umożliwienie nagrania na dyktafon wykładu, opowiadania czy opisu, prezentowanego przez nauczyciela.
  15. Używanie w czasie zajęć pomocy wizualnych i tablicy.
  16. Sprawdzenia stopnia zrozumienia adresowanych do ucznia instrukcji i poleceń np. poprzez pytania kontrolne.
  17. Monitorowanie notatek ucznia oraz samodzielnej pracy z tekstem.
  18. Monitorowanie przebiegu podjętych przez ucznia działań i bieżące (możliwie dyskretne) korygowanie popełnianych przez niego błędów.
  19. Aktywizowanie ucznia do rozmowy poprzez zadawanie prostych pytań, podtrzymywanie jego odpowiedzi.
  20. Uwzględnianie postępu, przyrostu wiedzy i umiejętności, ale także zaangażowania ucznia i jego trudu włożonego w pracę.
  21. Częste odwoływanie się do konkretności (np. graficzne przedstawianie treści zadań), szerokie stosowanie zasady poglądowości.





22. Minimalizowanie napięć związanych z sytuacjami społecznymi i komunikacyjnymi np. obawy przed udziałem w ożywionej dyskusji, wystąpieniami publicznymi itp.
23. Niezmuszanie ucznia do aktywności związanych ze śpiewem (akademie, konkursy, uroczystości religijne itp.)

#### **Przedmioty humanistyczne**

1. Jeżeli pisanie ze słuchu sprawia uczniowi trudność zastępowanie go inną formą ćwiczeń np. zdania z luką.
2. Nieuwzględnianie błędów wynikających z niedosłuchu, przy ocenie prac pisemnych ucznia.
3. Wypisanie podstawowych pytań, na które uczeń powinien znaleźć odpowiedź czytając dany materiał (jeżeli ma problemem w selekcji i wyborze najważniejszych informacji z danego tematu).
4. Ukierunkowywanie pracy ucznia podczas analizy tekstów źródłowych – pomaganie w pokonywaniu trudności związanych z zastosowanym słownictwem oraz specyficzną budową składniową i stylistyczną tych wypowiedzi.
5. Liberalne ocenianie wiadomości z tematyki wymagającej odwoływania się do przykładów oraz samodzielnego gromadzenia informacji i dokonywania analizy treści przekazywany w środkach masowego przekazu (audio i audiowizualnych).
6. Wypisywanie nowego tematu, nowych i ważniejszych słów, dat itp. na tablicy, używanie pomocy wizualnych (tablic, wykresów, rysunków itp.).
7. Umożliwienie założenia słowniczka niezrozumiałych zwrotów i korzystania niego podczas zajęć np.: czytając lekturę, krótkie opowiadanie, teksty, itp.

#### **Przedmioty matematyczno-przyrodnicze, zawodowe i techniczne**

1. Udzielane dodatkowych wyjaśnień podczas rozwiązywania zadań, do analizy których niezbędne jest sprawne posługiwanie się systemem pojęć abstrakcyjnych.
2. Ukierunkowywanie pracy ucznia, wyjaśnianie niezrozumiałych pojęć podczas odkrywania analogii między zachodzącymi zjawiskami, wyjaśniania ich przyczynowości oraz stawiania i weryfikowania hipotez.
3. Pomaganie w pokonywaniu trudności w językowym operowaniu pojęciami i definicjami, interpretowaniu zależności między współczynnikami we wzorach, wnioskowaniu itp.
4. W przypadku wykonywania skomplikowanych doświadczeń czy innego rodzaju działań, wcześniejsza projekcja dostępnego filmu, na którym pokazany jest przebieg danej czynności.
5. Cierpliwe udzielanie wyjaśnień, instruktażu.
6. Dzielenie zadań na etapy.





7. Częstsze podchodzenie do ucznia, monitorowanie przebiegu jego samodzielnej pracy – wspieranie słowne i/lub manualne.
8. Umożliwienie założenia słowniczka niezrozumiałych zwrotów i korzystania niego podczas zajęć np.: czytając teksty branżowe, instrukcje itp.

#### **Języki obce**

1. Dostosowanie kształcenia kompetencji: mówienia, pisania, czytania ze zrozumieniem oraz słuchania ze zrozumieniem do możliwości ucznia - zapewnienie większej ilości czasu na odpowiedź, dostosowanie tempa do możliwości ucznia, przy ocenianiu uwzględnienie trudności ucznia dotyczących akcentu i wymowy, zezwolenie uczniowi by w ustalony sposób dawał znać, gdy czegoś nie usłyszał lub nie zrozumiał.

#### **Wychowanie fizyczne**

1. W sytuacji np. gier zespołowych gdy jest ryzyko uderzenia piłką w aparat/implant należy umożliwienie uczniowi zdjęcie urządzenia wspomagającego obiór mowy i wypracowanie z nim systemu sygnałów do komunikacji nadawanych np.: gestem.
2. Niedopuszczanie do izolowania się ucznia lub izolowania go przez grupę rówieśniczą podczas zajęć sportowych, gier zespołowych, wyjść w teren itp.
3. Szczególnie uważne asystowanie uczniowi podczas ćwiczeń równoważnych, na drabinkach itp. jeżeli ma zaburzenia pracy błędnika.
4. Cierpliwe udzielanie instruktażu, wyjaśnianie zasad gier zespołowych, nomenklatury itp.

<https://zspstrykowo.edu.pl/a,836,dostosowanie-wymagan-edukacyjnych>

[https://pedagog szkolny.pl/viewpage.php?page\\_id=181](https://pedagog szkolny.pl/viewpage.php?page_id=181)

<https://zspnr1-krasnystaw.edu.pl/index.php/typography/pedagog-szkolny/dostosowanie-wymagan>

„Model pracy z uczniem niesłyszącym lub słabo słyszącym dr Agnieszka Dłużniewska”

<https://docplayer.pl/3846912-3-model-pracy-z-ucniem-nieslyszacym-lub-slabo-slyszacym.html>

Opr.

Zespół SCWEW Kraków – Kinga Czaderska

